

Deze tekstuitgave is vervaardigd door medewerkers van de Stichting Vrijwilligersnetwerk Nederlandse Taal o.l.v. Nicoline van der Sijs en Hans Beelen. De tekstuitgave vormt een onderdeel van de elektronische Woordenbank Nederlandse Dialecten (eWND), op www.meertens.knaw.nl/dialectwoordenboeken/
Bron: Ebbinge Wubben, C.H. (1907), 'Staphorster Woordenlijst', in: *Driemaandelijks Bladen* 6, 61-94.

Mededeelingen over Staphorst en Rouveen door C. H. Ebbinge Wubben

{p.61}

Mededeelingen over Staphorst en Rouveen door C. H. Ebbinge Wubben.

VI. *Woordenlijst*. Deze lijst bevat slechts hetgeen gedurende de laatste jaren, telkens bij een tijdelijk verblijf te Staphorst opgeteekend werd, en kan dus niet op volledigheid aanspraak maken. Wellicht vind ik later gelegenheid haar uit te breiden.

Spellingsysteem: *a* (ndl. alle), *aa* (ndl. raar), *ao* (fr. homme), *ě* (toonloos, ndl. bezien), *e* (ndl. bek), *ee* (ndl. leeg), *è* (fr. lèvre), *ei* (ndl. geit), *eu* (ndl. kleur), *i* (ndl. bil), *ie* (ndl. nier), *ij* (ndl. bij), *o* (ndl. bol), *oo* (ndl. droog), *oe* (hgd. rühe), *ö* (eng. shut), *u* (ndl. put), *uu* (ndl. huur), *ui* (ndl. huis). – De *h* aan 't begin van een woord of lettergreep wordt in den regel niet uitgesproken; daarentegen laat men hem dikwijls hooren vóór een woord of lettergreep die met een klinker begint.

Aan enkele zelfstandige naamwoorden is het verkleinwoord tusschen twee () toegevoegd; de cijfers, voorafgegaan door een V, verwijzen naar bladzijden in den vorigen jaargang der Driem. Bladen, die zonder V naar den loopenden jaargang; hier en daar is een ' boven een woord aangebracht om den klemtoon aan te geven; **ond.** beteekent: **onderdeel**.

achtě, acht.

achtěrnus, achter in huis.

achtěrhekkě, ond. wagen, V. 50.

achtěrkeer, ond. wagen, V, 49.

achtěrleggēn, kinderspel, V, 7.

achtěrliendě, touw aan wagen, V, 51.

achtěrneers, achterstevoren.

achtěruut, achteruit.

achtěrwaark, podex.

affěkaot, advocaat.

alděrijn, eau de cologne.

alděrhillěgēn, allerheiligen.

alleeněch, alleen.

allěmaolě, allemaal.

alloozie, horloge.

amholt, aanbeeld.

ampart, afzonderlijk.

ampmet, altemet, soms.

anbeutēn, (vuur) opstoken.

anděrweggēns, elders.

anděrhands, tweedehandsch.

anhaalěch, inhalig.

angaon, aangaan, leven maken.

anhangěr, ond. wagen, V, 50.

ankeerĕn, aanvegen.
ankommĕn, (*Zeundag*), aanstaande (*Zondag*).
anlottĕn, aanloten.
anmaakĕn, voortmaken.
anslag, ond. molen, 38.
anspanĕn, inspannen.
anstookĕlĕn, (vuur) opstoken.
antoddĕn, aansjouwen. *Waor komp det kiend weer met antoddĕn?* {p.62}
antrĕkkĕn, (refl.), zich aankleeden. *Hĕj oe al anĕtrĕkkĕn?* Ben je al aangekleed?
anvallĕch, vatbaar. *De grond is daor anvallĕch veur onkruud.*
asrad, ond. molen, 36.
assĕnbultĕ, aschbult.
aakĕr, ketel.
aanĕ kraanĕ, spel, 10.
aarĕns´, ergens.
aarft, erwt.
aarfgĕnaam, erfgenaam.
aarch, erg.
aol, aal.
aorbeežĕ, kruisbes.
aorĕ, aar.
aordĕn, aarden.
aorĕch, aardig.
aosĕm, adem.
bakkien (koffie), kommetje (koffie)
baldaodĕch, baldadig.
balkĕ, balk.
ballĕ, (*ballĕchien*), bal.
bangĕ, bang.
barstĕ, barst.
batlink, priktol, 26.
bats, trotsch.
baazĕldĕr, iemand die bezig is te *baazĕlĕn*.
baazĕlĕn, onbehoorlijk hard rijden met paarden.
baoj, baai.
bĕdoldĕrĕn, versuffen, van schrik of vermoedheid.
bĕdreufd, bedroefd.
bĕgriepĕn, begrijpen.
bĕgĕnnĕn, beginnen.
bĕkiekĕn, bekijken.
bĕmeujĕn, bemoeien.
bĕnamingĕ; *in benamingĕ weezĕn*, gezien zijn.
bĕreurtĕ, beroerte.
bĕschuttĕn, opsluiten.
bĕteun, schaarsch.
bĕzeuk, bezoek.
bĕzien, probeeren.
bĕzik, afzonderlijk.
bĕzundĕr, bijzonder.
beddĕbĕtreksĕl, sloop om de *beddĕbuurĕ*.

beddēbuurē, overtrek, zak die het veeren bed omsluit.
beddēkestē, bedstee.
bek, gezicht. *En dikkē bēk*, een dik gezicht; *ēn zeutē bek*, een zoetigheidje.
bessē, **bessēvaar**, grootvader.
bessēm, bezem.
bessēvaars bossien, de takken die men hier of daar plukt op andermans land.
bee, verzoek, V, 76.
been, (mv. *beendē*), been.
beestap, zie 13.
beerē, mannetjes varken.
beest, (mv. *beestē*) koe.
beestēvleis, koeienvleesch.
beevērtiēn, dikke stof.
beikēr, bijenhouder.
beunē, (*beuntien*), 1. galerij in de kerk, 2. plank in de kast.
beuntē, soort fijn riet, zgn. pijpuithaler.
beursē, broekzak (ouderwetsch woord).
bijzinnēch, een weinig krankzinnig.
bil, dij. V, 9.
binnendams, zie *dam*.
biestēr, *op 'n biestērēn*, erg ziek, *in dē biestēr*, in de war.
biestēbeu, boeman. *Daor komp de biestēbeu an*, zegt men tegen stoute kinderen.
blattien, klappertje, V, 80.
blaozē, blaas.
bleeroppē, schreeuweleelijk.
bleokēns, mazels.
te blindēr, bastaardvloek.
bliedē, blij.
blient, blind.
blommē, (*blompjen*), bloem.
blossēm, bloesem.
blujsēl, bloesem.
blukmes, mes aan een blok, klompenmakerswerktuig. {p.63}
bluktongē, ond. wagen, V, 49.
bok, schuit.
bokkēn, (hooi) in een schuit vervoeren.
bollē, 1° stier, 2° houten drinknap.
bolspil, ond. molen, 37.
boltē, bout, pen.
bombezien, geel pilo.
bongēl, dikke tak of stok.
bonkēlaar, ond. molen, 37.
bonkērtien, duffelsch jasje, V, 8.
borg, gesneden mannetjesvarken.
borgēr, burger.
bos, 1. ond. molen, 38; 2. wie 't goed van een ander op maakt, of hem in 't spel alles afwint, maakt dien ander *bos*.
bos; *achter de bos*, in het vlakke land, waar geen hout meer staat.
bosschēp, boodschap.
bot bij, dicht bij.

bottër, boter.
bottërbennë, zie V, 47, noot.
bottëren, *det bottërt neet*, dat wil niet lukken.
bottërkaarnën, kinderspel, 15.
book, boek.
bookërt, werktuig v. vlasbew. V, 55.
bookweitë, boekweit.
bookweitënbrijë, boekweit met karnemelk.
boonepootër, landbouwwerktuig, V. 53.
(en) booven, zie V, 35.
boovënhemdrok, kleedingstuk, V, 8.
boovënmouwchien, kleedingstuk, V, 8.
boovënspil, ond. molen, 36.
böppë, grootmoeder.
börkë, berk.
bouwën, ploegen.
bouwmannëchien, vogelnaam, (kwikstaartje?)
brandkestë, brandwaarborg mij.
brannettël, brandnetel.
brangën, hersens; *hij is goed in de brangen*.
brao, lessenaartje, (bureau).
braokë, werktuig v. vlasbewerking, V, 55.
braon, braden.
brellën, tobben, bijv. als men 's nachts wakker ligt.
brettë, breedte.
breipennë, breinaald.
breurman, bruidegom.
breursël, beslag (voor pannekoeken).
brillë, bril.
brink, steeg naast het huis, V, 35; *Oldëbrink*, naam van een stuk land.
bromkloot, bromtol, 26.
bros, dik, gezwollen. *Bros öm dë kop*.
brood, roggebrood.
broed, bruid.
broes, schuim.
broezën, schuimen.
bruds, broedsch.
bruggë, gesmeerde snee stoete.
brukkien, gesmeerde snee stoete.
brulftë, bruiloft.
brummël, braambes.
bruttien, bureautje, lezenaartje v. d. meester in de kerk.
bruut, bruid.
bruun of **broen**, bruin.
buldërwagën, huifwagen zonder veeren, ook gezegd van een kind dat veel leven maakt.
burgëmeistër, burgemeester.
buugën, buigen.
buuchtanchien, tang om ijzerdraad mee om te buigen.
buulë, zak, V, 7.
buussë, broekzak.

buiĉ, hooge hoed, V, 12.
ceel, lijst der genoodigden bij een begrafenis, V, 86.
cies, belasting, cijns.
dagsĕm, goedendag samen (groet).
dagmaot, lengtemaat van landerijen, 75 à 80 are. {p.64}
daksparrĕ, ond. huis, V, 38.
dam, dam in een sloot naast de weg; vandaar: steeg over die sloot; *binnĕndams*, van den weg af gerekend, over de sloot.
damberbeiĕnbossien, jeneverbessenstruik.
dappĕr, flink; *dapper langs dĕ diek loopĕn*.
daawwĕlĕn, gekheid maken, elkaar plagen.
daalĕ zetten, neer zetten.
daaliassĕ, dahlia.
daarm, darm.
daokĕns, (enkv.), dak.
daomĕe, aanstonds.
daon makĕn, gedaan maken, danken nao dĕ middag.
daor, daar.
dellĕ, (*dellĕchien*), gat kuil.
dempĕ, benauwd op de borst, kortademig, van paarden gezegd (cornaat).
deegĕ; *hij hĕf hier geen deegĕ*, kan hier niet aarden.
deef, dief.
deupĕn, doopen.
deurĕ, deur.
deuzĕ, *deussien*, doos.
dikkĕ teen, groote teen.
dillĕ, ijzeren steeltje van een vork of schop, waardoor de houten steel steekt.
dissĕ, deze.
dinsĕdag, dingsdag.
diek, dorpsweg; *kaarkĕndiek*, weg vóór de kerk; *schoolĕndiek*, weg vóór de school, enz.
diessĕ, **diessĕnboltĕ**, termen bij het spinnen, V, 55.
dollĕ, handvat van een zeis.
doo, doode.
doomĕneer, dominé.
doowagĕn, lijkwagen.
doemĕkracht, dommekracht.
doemĕlink, duimelot.
doen, doen of geven; *doet mij dĕ vorkĕ is*, geef mij de vork eens aan.
doevĕ, duif.
doevĕnkaarvĕ, dolle kervel.
draod deur dĕ naoldĕ, kinderspel, 8.
dregholtĕn, ond. huis, V, 38.
Dren(t)s, niet volgens Staphorster mode, bijv. *Drents goed* (kleeren); *ĕn Drents huus*.
dree, drie.
dreejhekkĕ, hek, in een *vreengĕ*, dat men niet behoeft op te lichten om het te openen (vgl. *slingĕrhekkĕ*).
dreekantig, driehoekig.
dreebeen, treef op een komfoor.
dreeslag; *op 'n dreeslag*, hals over kop.
dreetips, driepuntig.

dreejën, draaien.
dreejguzzě, uitgeholde beitel.
dreugě, droog.
dreugën, drogen.
driftollě, drijftol, 26.
drinkbollěchien, houten nap.
drok, druk.
drong in mēnaar, dicht in elkaar.
druwwën, treuzelen, aarzelen; *det geet hèn met druwwën*, er komt niets van; *het druwt*, 't is donkere lucht, er is neiging tot regen.
dummërěch, suffig, kindsch.
duustěr, duister.
duuzělěch, dronken.
dwarsmandě, mand, tweemaal zoo lang als breed.
echělpierě, bloedzuiger.
ekkel, eikel.
Els, *děn Els*, naam van een strook land.
entě, eend.
entěnei, eendenei.
entěwээр, oogenblikje.
esschěrt, etgroen.
eeděnkleed, doodkleed.
eek, azijn. {p.79}
eengaal, eegaal. *Dě bookweite steet mooi eengaal.*
eenspan, dubbele disselboom aan een doekwagen.
eerdě, aarde.
eerpěl, aardappel.
eerpělkuulěchien, kinderspel, 25.
eerpělgat, aardappelkuil.
eet, *hej 't goed al in d' eet?* Heb je de koeien al aan 't eten?
eevělěch, driftig, kwaad; *eevělěch ongemak*, haastige ziekte.
eevěrtas, hagedis.
eezěl, ond. molen, 37.
eiběr, ooievaar.
euliekrappě, oliebol.
faaligrien, stof voor kleeren, V, 7.
fiekansie, vakantie.
fien, fijn.
flappěrt, zomerhoed, V, 7.
flessě, fles.
flodděropsě, iemand die slordig in de kleeren is.
flut; *ěn flut ei*, een vuil ei.
fluuns, slordig.
föchělěn, afraffelen, gauw afdoen.
frossělěn, worstelen, uit gekheid.
gaffěl, ond. molen, 37.
galchienspringen, kinderspel, V, 13.
garrěballěchien, erwtvormig pepermuntje.
garriëballiehoed, rond hoedje.
gastě, tien garven; *de rogge steet al an gastěn.*

gathand, ond. kleeding, V, 6.
gaogël, verhemelte.
gaon, gaan.
gaorën, tuin voor een boerenhuis, V, 36.
gëbrukën, gebruiken.
gëliek, gelijk.
gërek, werktuigen van den dekker, V, 54.
gëstaodëch, gestadig.
gëvallëch, toevallig.
gëvaor, gevaar.
gëveulëch, gevoelig.
geldën, kosten: *wat geldt dë botter?*
gee, term bij 't maaien, V, 51.
geelëdonie, plantennaam (welke?)
geeneens, niet eens.
geert, *gröve geert*, roggenbrij.
geessëm, lusteloos, misselijk.
geetlink, gieteling, (vogelnaam).
geevë, gaaf.
giphongër, geeuwonger.
giftë, maat voor melk.
gier, 1⁰ uier van de koe; 2⁰ naam van enkele landerijen: *kortë en langë Gier, Berggier, Geldgier*.
gladiezën, ijzelen.
gleunëch, gloeiend.
gloepënsë kolt, vinnig koud.
gneelën, garnalen.
gold, goud.
goldblommë, goudbloem.
gorch, zwaar ziek.
goed, 1⁰ kleeren, 2⁰ koeien. {p.80}
goejë, goeden dag (groet).
goezën, zwaaien, 84.
graopërëch, inhalig.
gröndël, grendel.
greun, groen.
greupë, greppel.
griepën, grijpen.
gril uut d'oogën kiekën, starend kijken.
groetënis, groete.
groevë, begrafenis.
grös, gras.
grösschee, ond. ploeg, V, 53.
gustë, niet drachtig. *En gustë koe*.
halfslaggien, kinderspel, 12.
hamstël in 't gier, een dikke uier na 't kalven (ndl. zucht?)
hans më knecht, kinderspel, 11.
hansë, handschoen.
ha(r)sëns, hersens.

hart, *ik heb oe ěn hartien*, zegt iemand triomfantelijk tegen een ander, die hem iets niet kan na doen.

haspĕlkoppĕ, ond. haspel, V, 57.

haamĕ, nageboorte van een paard.

haanĕvars, nok, V, 38.

haarbaargĕ, herberg.

haarfst, herfst.

haargood, hamer en spit om een zeis te wetten.

haarkĕ, hark, V, 52, noot.

haavĕrkin, ond. huis, V, 46.

haokĕ, haak.

haol, getand ijzer om een ketel aan te hangen, V, 42.

haor, haar.

haorbeežĕ, harige kruisbes.

haozĕ, kous.

haozĕwo(r)tĕls, *op haozĕwortĕls*, op kousen.

heggĕ, heg; *ie zit mij in dĕ heggĕ*, in de weg.

heldĕr, *heldĕr kold*, flink koud.

helftĕ, helpt.

hellĕch, boos.

hen, heen; *hen Moppĕlt*, naar Meppel, *hen buten*, (naar buiten, d.i.) naar 't hooiland, V, 35.

hen-en-weertien, ogenblikje.

hengaon, heengaan, overgaan, mislukken.

hengĕldĕrije, gesukkel. *Hij is an dĕ hengĕldĕrije*.

hennĕchien, *geelĕ hennĕchien*, lieveheersbeestje.

hespĕ, dij van een varken.

heechdĕ, heg.

heelĕndal, geheel en al.

heerd, haard.

heerink, haring.

heufd, hoofd.

heuchtĕ, hoogte.

heurĕn, horen.

heujingĕ, hooitijd.

heujkniertien, geraamte van latten op een kruiwagen.

heujmietĕ, hooimijt.

heujstuk, naam van stukken hooiland die dicht aan de weg liggen. (Rouveen).

heunlĕk, *daor is hij heunlĕk ofĕkomĕn*, leelik afgekomen.

hij, zij. Van een vrouw zoowel als van een man sprekend zegt men *hij*.

hildĕ, ruimte boven de stal, V, 48.

Hillĕchiesbaargĕn, naam van heuveltjes in een bepaald hooiland.

hinkĕpaarkĕ, kinderspel, 86.

hobbĕlwaagĕn, levenmakend kind.

hof, bloementuin, tuin bij een heerenhuis.

hokkĕ, 1⁰ gevangenis, 2⁰ afgesloten zitbank in de kerk.

holdĕn, houden.

holt, hout.

holtmottĕ, pissebed.

holtstekkĕ, schuur van een houthandelaar.

hond, ond. wagen, V, 49.

honděblom, paardebloem.

honděwup, soort touw. {p.81}

hopholt, lijsterbessenhout.

hoppě, fluitje, 27.

Horst; *Hoogě Horst*, naam van een stuk land; *Berghorst*, familienaam; *Lankhorst*, naam van een erf; *Staphorst*.

hoogě, deftig; *hoogě prootěn*, beschaafd ndl. spreken. *Het Hoogě* is de naam van een hoog gelegen streek.

hoogveerděch, trotsch.

hoed, lichaam, romp; *zeertě in dě hoed*, pijnlijk gevoel door de leden. Ook: *ik wil 't in dě hoed graag*, heel graag.

hoetien, dopje op de as van een wagen, V, 49.

hoepě, hoepel.

houwě, soort schop, V, 53.

hulpzeel, bretel.

hunněch, honig.

huppěl, sprong met de beide beenen naast elkaar, 13.

huppělinkě, sprinkhaan.

huukě; *op 't huukě zittěn*, op de hurken; *wat 'n huukěrt*, gezegd van iemand die wat *huukerěch*, ineen gedoken, loopt.

huus, huis.

huusraod, huisraad.

huussiesgoed, faecalien van 't *huussien*.

huistěrech, druk, beweeglijk.

huistěrěn, al te bedrijvig zijn.

huistěrwagěn, iemand die al te beweeglijk is.

hui, de waterige zelfstandigheid die zich vormt als men karnemelk kookt; *hui is karněmelk borgě*, 't eene is ook al even slecht als 't andere.

ichěn, hijgen, bijv. na een stevig maal.

ingaon, beginnen; *de schoolě geet in*.

ingeurěn, naar binnen glijden, van zand gezegd, V, 49.

inharkěn, term bij 't hooien, V, 51.

inmenningě, ond. huis, V, 48.

inschrift, hokje in de kleerkist, V, 44.

integěnkomě, tegemoet komen.

iembikkěr, boomkruipertje.

iěměrtien, krekel.

ie, jij, u.

ielgat, opening in de bijenkorf, waardoor de bijen in- en uitgaan.

ies, ijs.

jagěn, *kruulěballě jagen*, spel, 25; *fietsě jagen*, fietsen.

janneevěr, jenever.

jonk weezěn, geboren worden; *hij is jonk ewest op ěn Zaoterdag*.

joegěn, joelen, van kinders gezegd.

jan in 't hemp, 't zelfde als *podděk*.

juk, ond. molen, 35.

jukholtěn, ond. wagen, V, 50.

jukscheeněn, ond. wagen, V, 50.

kafmeulě, kafmolen.

kakkeiě, stroopballetje.

kakkēdink, vies ding, noemt men tegenover een kind een voorwerp, waar het niet aan mag raken.

kammēnēt, kabinet, V, 44.

kamzool, buisje, V, 8.

kannē, kan.

kannēchien, vrucht van de *moatblommē* (waterlelie).

kantschippē, soort schop, V, 54.

kattē, kat.

kattēbalkēn, hanebalken.

kattēnklompē, klomp waar de bovenste helft is afgebroken, goed als etensbak voor een kat.

kaarēmēlk, karnemelk.

kaarfzaagē, horizontaal te gebruiken zaag voor twee man.

kaarkē, kerk. *Hej in dē kaark 'ēwest?* vraagt men iemand die bij het binnenkomen de deur open laat.

kaarkenspraokē, afkondiging in de kerk. {p.82}

kaarkschōlk, kerkschort.

kaarnmeulē, karmolen.

kaarnstaf, stok met doorboorde schijf eraan, die past in de karnton.

kaarnstoel, rek voor het drogen van de karn.

kaarnwaogē, hefboom die men heen en weer duwt, om de kaarnstaf op en neer te doen gaan.

kaorēn, kruien met de *kruulēkaorē*.

kaortē, kaart.

kēsaosie, avondkerk.

kenlēk, merkbaar. *Hij wordt kenlēk mindēr.*

kennēn, begrijpen. *Det ken ik niet.*

keepērēn, pijn doen; *'t keepērt noch.*

keerēn, vegen.

keersē, kaars.

kēssēmēssē; *op dē kēssēmēssē dragēn*, op de rug.

kestē, kast.

keettn, ketting.

keuwēn, hoeken v. d. onderkaak.

keezē, kaas.

keit, netjes: *keit over dē beendē*, vlug, netjes lopen.

keu, varken. *Slaopen as ēn keu.*

keunēk, koning.

keupēr, koper.

kiddē, hit.

kikkēr, ond. molenwiek, 39.

killēn, kietelen.

kinnē, kin.

kip, ond. ploeg, V, 53.

kipstielē, ond. huis, V, 39.

kiebēch, flink, gezond.

kiek, *hij mach er uut dē kiek weezēn*, gaarne wezen.

kiekēn, kijken.

kiepē, kip.

kiepēnloek, gat in de buitenmuur, waar de kippen door kunnen.

kiepēnrekkē, plank voor de kippen.

kladdē, (*kladdēchien*), stuk papier, papieren zakje.

klappě, 1⁰ klep van een pet, 2⁰ voorpand van een buis.
klaor, klaar.
klaark, klerk.
kleen spiet, zie V, 55.
kleevěrklassě, klis.
klobbě, jongensspel, 25.
klokkě, 1⁰ klok, 2⁰ klokhen.
klokkěn, kleine slokjes nemen.
klompě, klomp.
klontě, klont.
klouwěň, kluwen.
klouwěr, klaver.
knaortěn, kreunen van een koe.
knellěchien, kanarie.
knikkěrtien, spel, 24.
knittěřěn, knetteren.
knien, konijn.
kniepěň, knippen.
knieptangě, knijptang.
knollě, (*knollěchien*), knol.
knottěn, zaad van vlas, V, 55.
knurrěn; *op dě knurrěn*, op een hobbelige weg na de vorst.
koffien, koffie.
komfórtien, envelop.
koptik, kinderspel, 25.
kopzeertě, hoofdpijn.
korstě, korst.
koeflattě, koeienvla.
kouwě, kooi.
kookě, koek.
köppěl, menigte. *En heelě köppěl*.
köstěr, koster.
krabběň, *eerpělskrabběň*, aardappels rooien.
krachien, karafje.
kralkool, groene boerenkool.
krallě, (*krallěchien*), kraal.
krámpán, ternauwernood.
krang, verkeerd, averechts; *ie hebt dě klompěň krang an*.
kransělěň, babbelen.
kransělkontě, kletskaus.
kraphantien, kinderspel, 11.
kraplappě, kleedingstuk, V, 4.
krappě, houtje waarmee men bij wijze van grendel een deur sluit.
krao, visnet. {p.83}
kraokě, ring in de horens van een koe. *Hij hef kraokens op dě hoorěns*, zegt men v. e. oneerlijk mensch.
kraomě, kraam.
kraon, kraan.
krek, juist, precies.
kremměň, van een kram voorzien.

krentēweggē, krentebrood.
kreegël, ijverig, *drok op 't waark*.
kreelē, rand van fijn stroo om een vrouwenhoed.
kreemkoekē, soort koek.
kriegēn, krijgen; *'t etēn kriegēn*, 't eten klaarmaken.
krietbeezē, kruisbes.
kroddē, naam van een onkruid.
Krodd'hoek, naam van een buurt.
kroddēzeevē, zeef om het koren te zuiveren van *kroddē*.
kroonē, toestel voor garen, V, 58.
kroem, krom.
kroepēn, kruipen.
kroepliefien, kledingstuk, V, 5.
kroes, gevuld in 't midden. *Wat hef die dē rokken mooi kroes uitstaon*.
kruuleballējagēn, jongensspel, 25.
kruulēkaorē, kruiwagen.
kruulēwagēn, kruiwagen.
kruumtē, kromming in de weg.
kruuslam, van een paard gezegd, lam in 't kruis.
kruuswaark, ond. molen, 35.
Kruuthof. Alleen als familienaam bekend.
kruieñ, term van de molenaar, 35.
kruiwagentjē, spel, 9.
kundēch; *ie bent hier noch zo kundēch*, je kent alles hier zoo goed.
kussēn, ond. molen, 37.
kussēntreksel, sloop.
kuukēn, 1⁰ kuiken; 2⁰ handvat van een boor.
kuupē, kuip.
kuuzē, kies,
kuuzēnzeertē, kiespijn.
kui, groote knikker, 25.
kuichien, spel met de *kui*.
kwalstērēch is iemand wanneer bij 't hoesten veel loskomt.
kwanskwies, kwasi.
kwappies, een soort visch.
kwaol, kwaal.
kweekēbeienholt, lijsterbes, 27.
lammēnaodēch, lamlendig.
lankwaagēn, ond. wagen, V, 49.
lankwaarpēch, lang van stof, langdradig.
lanteern, lantaren.
lappēn, term bij een spel, 19.
laotēn, laten.
leddēr, 1⁰ ladder; 2⁰ zijstukken in een wagen, V, 50.
leggē, de laag rogge, die telkens op de deel wordt uitgespreid en gedorscht; *laow dē leggē anleggēn*.
lest, laatst.
lestēnd, onlangs.
leedēkant, ledikant.
leedēmaot, lidmaat.

leegě, leeg.
leechtě, laagte.
leepělbru(r)d, lepelbord, rek voor lepels, V, 45.
leerě, catechisatie.
leerzě, laars.
Leidiek, naam van een weg door de hei.
leitě, luwte.
leitouw, mentouw.
leunsěl, leuning van een stoel.
lichten en bijhouden, termen uit het molenaarsbedrijf, 37.
lichtěr, ond. molen, 37.
liggěr, onderste molensteen.
lillěk, leelik.
lit, deksel.
liek, gelijk.
liekdoorn, likdoorn.
liekěn, lijken.
liekěrt, liniaal.
liemgardě, lijmgarde.
liendě, touw. {p.84}
lienděbottěn, beenderen van de koe die met het rugbeen 't kruis vormen.
lienkookě, lijnkoek.
lienzaod, lijnzaad.
liestěrbiějěn, lijsterbessen.
lievěrlao, van lieverlede.
lobběchien, oorlelletje.
lodděrein, eau de cologne.
lotjongě, lootjongen.
lottěn, loten.
loopěr, bovenste molensteen.
loopwagěn, V, 45.
loek, 1⁰ slim; 2⁰ verborgen; *ěn loekě stee*, een verborgen plaats; 3⁰ luik.
luchtěn, weerlichten.
luchtěch, helder licht.
luttien, beetje.
luu, lui, mensen.
luunzě, luns.
luustěrěn, 't *luustěrt*, 't is stil.
lös, los.
maggěn, mogen.
mak in tuuch, goed bereden, van paarden gezegd.
mallějjan, stel van twee groote wielen, voor boomen-vervoer.
mallěmeulěn, draaimolen.
mandě; *in dě mandě*, voor gemeensch. rekening.
manděgoed, gemeensch. bezit.
mandeelěch, gemeenschappelijk.
marsien, spel, 21.
martěltouw, dik soort touw.
maachien, (klein) meisje.
maacht, meid.

maal, meel.

maanĕ, worm. Als iemand die 't goed heeft, het nog beter wil hebben, en 't valt hem dan niet mee, zegt men: *'t gĕet um as dĕ maanĕn, zij valt van weeltĕ uut spek; zij mun kroepĕn det zĕ dĕr weer in koomt.*

maank, gemengd met; *zand maank dĕ mes doen.*

maarĕnsteerties, (morgensterretjes), sneeuwkllokjes.

maarch, merg.

maark, markt.

maarklauwĕr, naam van een vogel (Vlaamsche gaai?)

maondach, maandag.

Maot; *dĕ Olde en dĕ Nije Maot*, namen van hooilanden te Rouveen.

maotblommĕ, waterlelie.

maotsĕl, stempel om boter te merken.

mĕnaar, elkaar.

mĕsĕstĕr, (manchester) katoenen broekstof.

melkaovĕnd, 's avonds ongev. 6 uur. Het melken geschiedt bijna uitsluitend door vrouwen.

melk(en)kamĕr, melkkamer.

mennigstĕn, *wat mennigstĕn*, de hoeveelste?

mes, mest.

mesdeurĕ, mestdeur, V, 47.

mĕejĕn, maaïen.

meelĕ, fijn ongedierte in 't meel.

Meert, Maart.

meiblommĕ, madeliefje.

mein, meisje. *En fiks mein.*

meistĕr, meester.

meizeuntien, madeliefje.

meuchlĕk, mogelijk.

meujĕ, tante.

meulĕ, molen.

meultien, ond. ploeg, V, 53.

meutĕn, weren, tegenhouden.

middach, 1° middagmaal; *hej dĕ middach al op*; 2° twaalf uur; *veur dĕ middach, nao dĕ middag.*

mikzak, zak vóór in een vrouwenrok.

mildeurĕ, middeldeur, V, 46.

minnĕch, minnetjes, schraal.

minnĕchheitien, beetje.

misseunĕn, *det misseunt 'ĕm*, staat hem leelijk. {p.85}

miechommĕl, mier.

miegĕbak, bak voor mestvervoer, V, 53.

miegĕn, wateren.

mien, mijn (bez. vnm.).

miezĕm, verlegen.

mietĕ, mijt (*heujmietĕ, plaggĕnmietĕ*).

motlappĕ, morspot.

mottĕ, zeug.

mottĕn, morsen.

motzeepĕ, groene zeep.

moedwillĕns, moedwillig.

moerpeerd, merrie.
moezēstarties, oostindische kers.
muldēr, molenaar.
munt of willem, kruis of munt.
mussĕ, muts; *hooge mussĕ*, hooge hoed.
muurĕ, muur.
muurplatĕ, balk in de zijmuur, V, 38.
nabbĕchien, het deel van een sleutel, dat in 't slot gestoken wordt.
nachtmaol, H. avondmaal.
naagĕholt, bil van de koe.
naakĕnd, naakt.
naamĕ, naam.
naarm, arm.
nao, na of naar.
naobĕr, buurman, V, 86.
naod, naad.
naoldĕ, naald; lat op het dak, V, 38.
naossĕk, broekzak.
naossĕkdoek, blauwe doek om bij regen of zon om 't hoofd te dragen.
neffĕn, naast.
nej, nieuw; *det dōt mij nejjĕ*, dat verwondert mij; *ĕn nejjĕ weekĕ*, volg. week.
nejjaor, nieuwjaar.
nejmelktĕ koe, koe die pas gekalfd heeft.
nejsgierech, nieuwsgierig.
neejĕn, naaien.
neestĕr, naaister.
neemtĕr, dwarshout aan den dissel, V, 50.
neering, *hij zet dĕ teering nao dĕ neering en dĕ mond naar dĕ brokken*, hij leeft op grooten voet.
nĕse, nageboorte van een koe.
neigĕrĕn, hinniken.
neudĕch, noodig. *Ie mun oe niet laon neugen, ie mun mar eetĕn*.
neunstĕr, unster.
neuzĕ, neus.
nichtĕ, nicht.
nikkoppĕn, knikken.
nies, **nietsĕ**, vlug, snel.
nokkĕ, breisteek (recht of *krang*, averechts).
nonnĕchien, ond. spinnewiel, V, 56.
notsĕm, zuinig, overlegend, vlijtig.
nōst, nest.
nōttĕch, brommig.
of, af.
ofbraok, afbraak.
ofhandĕch, afgelegen; *het lig mij tĕ ofhandĕch um daor hen tĕ gaon*.
ofkiemĕn, de *kiemen* (uitloopers) v. d. aardappels afsnijden.
ofleen, een koe verlossen door 't kalf stuk te snijden.
ofrikkĕn, een hek ergens omzetten.
ofschōttelĕn, misdeelen.
ofvoerĕn, de koeien vóór de nacht voeren.

ofvreen, ('zelfde als *ofrikken*), een *vreengě* (hek) ergens omzetten.
old, oud.
olděn, ouders.
olděr, leeftijd. *Zij bent van gěliěk olděr*, ze zijn even oud.
olděrlink, ouderling.
olděrwets, ouderwetsch.
oldmelktě koe, koe die in lang geen melk gegeven heeft.
onměngělěk, onmogelijk.
onbězolděn, onbezoldigd.
onděrhemdrok, kleedingstuk.
onděrmouwchiěn, kleedingstuk, V, 5.
onděrplanken, ond. wagen, V, 51.
onděrweggěns, onderweg.
onklaor, onwel. {p.86}
onneuzěl, onnoozel.
ontlaotěn weer, dooi weer.
opgaarěn, verzamelen.
opmeutěn, tegenhouden.
opnoeměn, term bij kinderspel, 13.
oppassěn; *weej dě doktěr oppassen as hij langs komp?* wil je de dokter aanhouden als hij langs komt?
oprusselěn, opgooien, term bij spel, 19.
opscheutěls, daklatten, V, 38.
opschooněn, schoonmaken.
opteeměn, term bij 't hooien, V, 52.
opvorkěn, met de vork toereiken.
opzwillěn, term bij 't hooien, V, 52.
oofěnděr, godsdienstonderwijzer.
oogangěls, oogharen.
oogěnslag, oogenblik.
ooghaarěn, wimpers.
oort, ½ Liter.
ooriezěr, oorijzer.
oostěrt, in 't oostelijk deel van het dorp.
oověrgaank, een laag draad op een klos.
oověrhěndavěrěn, vlug over iets heen lopen.
oóvěrwinnen, krijgen. *Hij ěf ěn kiend óvěřwunněn*, een kind gekregen.
oesterěch weer, buiig weer.
paddě, pad.
padděpistěr, puistje op het ooglid.
palmslag, toeslag bij verkooping.
pampier, papier.
panněkoekěnblomměn, primula's.
partien, sommigen. *Partien zegt (zě) wel, det ...*, sommigen zeggen, dat.
paarě, peer.
paark, strook.
paatěrtjě, spel.
paavoet, turfschop, V, 54.
pěstol, pistool.
pelgastě, gepelde gort.

peppě, tepel.
perkément, kinderspel, 6.
pettě, pet.
peerd, paard.
peerdēreepě, ruif.
peerdiezěr, hoefijzer.
peirómp, dik kamzool, V, 8.
peupěl, populier.
pinkě, kalf dat ongeveer een jaar oud is. Als ergens een tweede kind geboren wordt, zegt men van 't eerste dat het naar 't *pinkěnhokkě* gaat.
pinkstěrblommě, gele lis.
pisdoek, luier.
pissěbed, kindermatrasje.
piepě, 1⁰. pijp; 2⁰. zijbeuk in de kerk (*oostěr-*, *westěr-*, en *bověnpiepě*); 3⁰. soort val in de eendenkooi.
piepěnpurrě, stroo, pijpuithaler.
piepěnstaalě, pijpesteel.
piersteekělěch, vurig, van aardappels gezegd.
plaggě, plag.
plankiën rulen, spel, 22.
plaatě, platte knoop, V, 10.
plaogě, vallende ziekte.
plaostěr, pleister.
plessiën, broodje.
ploegbalkěn, ond. ploeg, V, 53.
ploegstel, ond. ploeg, V, 53.
ploegstraampěl, stok, V, 53.
plukhaorěn, vechten.
pluurěs, pleuris.
podděk in dė buul, boekweittenmeel met gist en karnemelk.
pollě, hoogte.
pompě, pomp.
pongěl, zakje.
pottien rulen, spel, 25.
pottierěn, eten koken. *Hij pottiert zeis*, kookt zijn eigen potje, V, 40.
poerě, fundament v. e. balk. V, 38.
poessěn, zaad van een uitgebloeide paardebloem.
poetě, soort visch (welke?) {p.87}
prakkězeerěn, bepeinzen.
prattěn, knorrig zijn.
prėbierěn, probeeren.
prentierěn, presenteeren.
preuvěn, proeven.
prikkėdil, kleinigheid.
proppien, top v. e. boom.
proels, pruilerig.
proemě, pruim.
proemėnkruzě, gort met pruimen.
proot. *Daor is proot van*, daar wordt over gepraat.
puntěr, schuit.

purrën op dë naarm, kippevel op den arm.
puttë, put.
puus, (*puussien*) poes.
puis, term bij kinderspel, 4.
radnaarm, ond. spinnewiel, V, 56.
rap, niet gaaf (o. a. van hout gezegd).
rappërëch, barsterig. *En rappërëgë klompë*.
raom, raam.
reddënierën, redeneeren.
rëjaol, royaal.
rekkën, reiken.
reepë, 1⁰. werktuig voor vlasbewerking, V, 55; 2⁰. ruif.
reerën, 1⁰. huilen; 2⁰. loeien (van een koe).
rei, verkwistend. *En reië baos*.
reikaomë, haarkam.
reizë, twee aan elkaar gekoppelde wagens; *ën reizë heuj*.
reujën; van een koe wier vrucht telkens loslaat zegt men dat ze aan 't reujën is.
reuriezër, bakkersijzer om 't vuur dooreen te halen.
rikrak, toestel om een boom op een wagen te takelen.
rilft, kledingstuk, V, 5.
rillë, oneffen plaats in 't land.
ringën, (turf) opstapelen.
rinkholt, ond. molen, 38.
rien, ond. molen, 37.
riesnat, soep.
riezëbrei, rijstenbrei.
roffel. *Daor hef ën zwaorë roffel an*, dat is zwaar werk.
roggëntien, broodje.
rombóm, term bij kinderspel, 13.
romp, ond. molen, 37.
rongë, ond. wagen, V, 50.
roof van de klompë, bovenvóórstuk v. d. klomp.
roor, druk.
roozëbui. *Hij hef ën roozëbui*, heeft kou gevat.
rooi, *um die rooi*, zóóveel ongeveer.
roe, molenwiek, 39.
roekëblad, kruizemunt.
roekëdeussien, reukdoosje.
roekën, ruiken.
roepë, rups.
roestërëch in 't haor is een koe die na een ziekte eenigszins van kleur verandert.
roetë, (*roetien*), ruit.
rönnen, rennen.
rönnëwagën, loopwagen, V, 45.
russchën, een soort biezen.
russëlën, opgooien, 19.
ruug weer, ruw weer.
ruum, ruim, 24.
ruut, 1⁰. onkruid; 2⁰. schurft.
sam, smeug, week.

saabĕl, ond. molen, 37.
saamĕn, *Met saamĕs*, roept iemand als hij ziet, dat zijn metgezel iets vindt.
saozĕmĕn, voeden. *Dat saozĕmt beter*.
schabbĕ, daklatte (verouderd), V, 38.
scharrĕmeie, soort fluitje, 27.
scharrĕweevĕr, meikever.
schaarp, scherp.
schaop, schaap.
schaorĕ, (*schaortien*) scherf.
schaor weiland, ½ bunder. Maat voor weiland te Rouveen.
schermĕzierĕn, drukte maken (van kinderen).
schee veur ĕn dink, bang voor iets. {p. 88}
schee, dwarsplankje i. d. rugleuning v. e. stoel.
scheerĕ, schaar.
scheerwaark, ond. molen.
scheurwortĕl, smeewortel.
scheutĕl, 1°. plank aan een steel om brood uit de oven te halen; 2°. voor- en achterplank i. d. *miegebak*; 3°. plank op zij en van voren in de *toe-krulĕwagen*.
scheuvĕl, 1°. schaats; *scheuvĕls loopĕn*, schaatsenrijden; 2°. eeltknobbels aan de pooten v. e. paard.
schiftĕch, schuw, bang.
schildĕr, plaat, prent.
schinkĕ, ham.
schip, schip. *En schip met zoerĕ appĕls*, een regenbui.
schippĕ, schop.
schippersmussien, vingerhoedsplant.
schippersweeltien, ouderwetsch spinnewiel, V, 56.
schiw, vogelverschrikker, V, 85.
schier, zuiver, netjes; *daar wordt 't aordĕch schier van*, daar knapt het van op; *schierĕ mes*, zuivere mest, zonder bijmengsel; *ĕn schier maachien*, een tener meisje.
schienĕn, schijnen.
schieveloop, ond. molen, 36.
schobbĕdag, dag om te luieren.
schoddĕrĕch, haveloos, slordig.
shoft, tijdlang.
schol, ondiep. *Schol bouwĕn*, ondiep ploegen.
scholtĕ, schout, nog over in de plaatselijke benamingen *Scholtĕnbos* en *Scholtinnĕland*.
schortĕ, rok.
schoolĕ, school.
schoolmiddach, s'middags om 12 uur.
schoopĕ, schop met opstaanden rand, V, 53.
schoe, ond. molen, 38.
schoef veur dĕ doem, geld.
schoefien, spel, 26.
schoevĕn, schuiven.
schĕlk, schort.
schöttĕlbaank, spel, 26.
schötteldoek, vaatdoek, V, 41.
schöttelmaagd. Zie V, 87.
schöttĕlrijĕ, bordenrek, V, 45.

schörsteen, schoorsteen.
schrao vleis, mager vleesch.
Schraon, naam v. h. land wat vergraven is om den *Stadweg* te maken. Ook *Oosterschraon*.
schraomērēch, heesch.
ēn schraotjammērtien van 'n jonchien, fijn teer kind.
schreen, (met groote stappen) schrijden.
schrievēn, schrijven.
schrieweggēns, schrijlings.
schruutēbuul, schreeuwer.
schruutēn, schreeuwen.
schupvat, emmer aan een steel, V, 54.
schui, schuins.
schuurē, 1⁰. schuur; 2⁰. woonwagen.
schuutē, 1⁰. schuit; 2⁰. beschuit.
schuutēn, met een schuit (hooi) vervoeren.
seezē, sjees.
sēns, gewoonlijk. *Donderdags gaow sēns nao Möppelt*.
sikkerēch, dronken.
sittien, krijgertje.
siepēl, ui.
siepēltriēnē, iem. die steeds klaagt.
sierp, stroop.
sjaal, dikke halsdoek voor mannen.
sjokkien, drafje; *op 'n sjokkien loopēn*.
sjokkien. *Hij hēf dē aossēn op 'n sjokkien* hij heeft plooiën in zijn kousen.
sjoep, soep.
slacht, *ēn slacht botter*, 3 pond boter.
slachtēnost, spek en vleesch.
slag; 1⁰. wijk, buurt v. d. gemeente, (in deze bet. verouderend); 2⁰. {p.89} *um die slag*, ongeveer zóóveel; 3⁰. *op slag*, terstond.
slaagēn, gelijken.
slagbröd, dekkerswerktuig, V, 54.
slaghekkē, 't zelfde als een *dreejhekkē*.
slaon, vechten.
slaot, sla.
slēboltē, slaapbol, papaver.
slēmierēchien, kleedingstuk, V, 5.
sleggē, ondiepe greppel als scheiteeken v. twee landen; *Oldēmaotssleggē*.
sleef, houten potlepel.
sleep, dun, te weinig goed aan hebbend.
sleepērt, plank aan een touw om 't land vlak te maken na het eggen.
sleetēl, slijts.
slim, erg.
slingērdēslangēr, kinderspel, 11.
slingērhekkē, hek dat men even moet oplichten om het te openen.
sliepsteen, slijpsteen.
slietēn, zolderbalken waarop de rogge komt te liggen.
sloffēn, groote boonen.
slop, slap.
slop, opening in de balken, V, 46.

slootĕn, een sloot uitgraven, in orde maken.
sloekĕn, slokken.
sluus, sluis.
smeu, zacht, week.
smeulĕn, een soort heide.
smietĕn, smijten.
smokkien, kusje.
smolt, gesmolten varkensvet.
smoel weer, warm, groeizaam weer.
smoorpanĕchien, (steen) pannetje.
snarrĕ, ondeugend kind.
snaorĕ, touw bijv. om een tol op te winden, of ter overbrenging van kracht, (spinnewiel, V, 56).
snej, sneeuw.
sneiĕn, sneeuwen.
sneupĕn, snoepen.
sniertien, ietsje.
snotdoek, **snottĕrdoekien**, zakdoek.
snotdompĕ, het vuil a. d. neus.
snoevĕn, ruiken; *snoef 't ĕr is an*.
snĕjĕn, snoeien.
snuk, hik.
snurrĕbot, botten schijfje met twee gaatjes, waardoor touwtjes, zoodanig dat men het kan doen rond snorren.
snuurĕ, hetzelfde als *snaarĕ*.
sobbĕrĕch, dik, gezwollen.
spaondĕr, spaander.
speldĕ, speld.
speltien, kinderspel.
spee, te kijk. *Aj bot an diek woont, zit ie wel wat spee*. Als je dicht aan den weg woont, zit je wel wat te kijk.
speegĕl, 1°. spiegel; 2°. paneel, V, 44.
speekĕ, spaak.
spei, spuug.
speiĕn, spuwen.
speulĕn, spelen.
speundĕr; van een koe die niet gekalfd heeft, zegt men, *hij hĕf al aordig speundĕr*, d. i. uier.
spil, 1°. sport tusschen de pooten v. e. stoel; 2°. *nij spil*, noemt de kooiker jonge eenden die pas op de kooi aankomen.
spilbalk, ond. molen, 37.
spinnĕkop of **spinnĕkĕpĕr**, spin.
spinnĕkeupĕrsnĕst, of **raf**, web.
spiekĕr, spijker.
spiendĕ, etenskast.
spient, koornmaat (¼ schepel?)
spiet, afval v. vlas, V, 55.
spietbussĕ, proppeschieter.
spleutĕn, houten deel van de vlasstengel.
splitkamp, in de langte gedeelde kamp.
spoorstok, dwarshout a. d. dissel, V, 50.

sprao, spreeuw. {p.90}
spraobak, kuip.
op dē spreo, term bij vlasbewerking, V, 55.
spreeband, balk, V, 37.
sproetēls, zomersproeten.
spuitē, kinderspeeltuig, 27.
stalpaolēn, palen waar de koeien aan staan.
stalreiē, rij stalpalen.
stangen van dē eerappels, aardappelloof.
stangēboonēn wassen op de grond (tegenover: *stokkēboonēn*).
stappien, hekje, V, 36.
startklokkē, V, 45.
staalē, steel.
staamērēn, stotteren.
staarvēn, sterven. *Mak staarvēn as 't niet waor is.*
staavē, ding, hoep.
tē staon koomēn, te stade.
staon, staan. *Ik heb ēr nog geen staon bij ēhad*, nog niet over nagedacht.
det stekt mij, dat kwetst mij.
stel, ond. ploeg, V, 53.
stēmpēl, stamper in een proppeschieter.
stendērt, ond. molen, 35.
stennēn, steunen, hijgen.
stertē, staart, ond. ploeg, V, 53.
stee, plek, pijnlijke plek.
steegē, zandweg, V, 35.
steenbalk, ond. molen, 35.
steengooiēn, spel, 20.
steenkettēn, staketsel.
steerēn, ster.
steernschot, gruis van een ster, V, 94.
zo steilē, zo even.
steuchien, oogenblikje.
stikkē, houten pen (bijv. om een hek te sluiten).
stikkēldraad, prikkeldraad.
stikziendē, bijziende.
stillē weezēn, bidden voor en na de middag.
stip in 't gat, boekweiten meel met *zeule melk*.
stippiesdag, V, 80.
stiel, balk, V, 37.
stiessēl, stijfsel.
stobbē, tronk.
stekmannēchien, oude munt, V, 8.
stork, ooievaar.
stoovē, stoof.
stoelstaapēl, poot v. e. stoel.
stoevēn, stuiven.
stōppēlkattien, katje dat geboren wordt als de stoppels op 't veld staan (Aug.)
stouwē, waterkeering. De *Börkenstouw*, de *Stouwdiek*.
straampēl, gaffel.

strempies, ond. kleeding, V, 5.
strengëbeežën, aalbessen.
streekien deurloopën, spel, 5.
striik, stuk hout dat tegen het handvat van de zeis losjes bevestigd is, en waarmee de zeis gestreken wordt na het aanzetten met den wetsteen.
strikszied, *Hij zit op strikszied, (hij is onklaor)*, hij is onwel.
striekën, strijken.
striekëb(r)örd, ond. ploeg, V, 53.
striekëplankë, dekkerswerktuig, V, 54.
striekharkë, zie noot op bl. 52.
strijën, strooien; *messtrijen*, mest strooien.
strijingë, strooiing onder de koeien.
struupën, afstroopen.
studie, liefhebberij. *Kerel, wat hef hij ën studie an haarkën.*
stukkien, 1⁰. plak stoete; 2⁰. opzetsel op een schort, V, 6; 3⁰. *stukkien achterleggën*, spel, VI, 7.
stutkarrë, schuifkar, V, 53.
stuukën. *Turf stuukën*, aan bultjes zetten.
stuuver, stuiver.
stuit verdër, term bij 't knikkeren, 25.
suk, suk, woord waarmee men koeien bijeenroept. {p.91}
suukër, suiker.
suukermoppien, koekje.
tachëntig, tachtig.
takkë, ond. spinnewiel.
tam, honk, 5.
tangë, tang.
taampër, zuur, samentrekkend.
taarpëntien, terpentijn.
taatë, vader (door kleine kinderen gebruikt).
taatër, ond. ploeg, V, 53.
taofël, tafel.
taofëllaa, latafel.
taofëlblök, plankaje onder de tafel.
taofëltien, tafeltje op den schoorsteen, V, 38.
taoj, taai.
tëruggë, terug.
telgarvë, de vier garven, die men op den koop toe geeft in een *viem*.
téstëlëk, kieskeurig.
teegënhöldërtien, spel, 26.
teumëch, niets doend. *Altied teumëch zitten, det kuj ook niet.*
tilbër, roerend goed.
tied, tijd. *Uut dë tied*, overleden.
tiedkortingë, tijdkorting.
tiech, gereed, klaar. *Hej 't heuj al tiech?*
tieloozë, narcis.
tienë, tien.
tierek, kastje.
tiessën, niezen.
tiezën; *wollë lös tiezën*, uit elkaar halen.

toltër, schommel.
tongě, tak.
toppiën heuj, handjevol hooi.
toefě, bundeltje stroo, V, 38.
toefmussě, muts, V, 7.
toeheurdër, hoorder (die naar een vreemden dominé luistert).
toekě, teef.
toe-krulěwaagën, kruiwagen met planken; *scheutels*, op zij en van achter. (Een *lössě krulěwaagën* heeft alleen een achterrek).
toesseboltě, lischdodde.
toetě, naaf.
toetěrt, kindertrompet.
toetmussě, muts, V, 7.
toetreust, toestemming.
tóevaakě, zoo vaak. *Ik heb 't um al toevaakě ězegd en hij wil 't niet doen.*
toevědan, binnenkort.
tóeveulě, verscheiden. *Hoeveulě volk of ter was, det wee 'k neet, maar daor waren der wel toeveulě.*
tömmerman, timmerman.
tooboltě, ond. wagen, V, 50.
trappierën, betrappen, te pakken krijgen.
traon, traan.
treemě, sport v. e. ladder.
troefěl, troffel.
turfgraver. *Honger as ěn turfgraver.*
turfspa, V, 54.
tusschën twee ěn beidën, tusschen beide, *zóó zóó, as 't zo wat ansteet, en zo wat neet.*
tuuch, linnengoed.
tuugën. *Hij kan 't neet langer tuugen det hij zit, hij kan 't niet langer uithouden om te zitten.* Als A met B iets wil ruilen, en 't lijkt B onvoordeelig, dan zegt hij: *ik kan 't neet tuugen.*
tuuchkeetěl, ketel voor de wasch, V, 42.
tuuchliendě, touw om de wasch op te hangen.
tweerdink, werktuig bij vlasbewerking, V, 57.
twiegiezër, dekkersinstrument, V, 54.
umtied, binnenkort.
umměbuutěn, ruilen.
ummědreejën, omdraaien.
umměnielen, (een door een plank geslagen spijker) omslaan.
uutblaozěn, uitblazen. {p.92}
uutgaon, uitgaan.
uutlaot, ond. huis, V, 38.
uutlaotěnd, wild, uitgelaten.
uutreedën, uitkammen.
uutschaorën, (de kousen) uitschoppen, (van kinders gezegd).
uutsnoevën, uitsnuiten. *Snoef dě neuze is uut.*
uutwassën, uitgroeien (uit een kleedingstuk).
valhoed, dik zwart kinderhoedje.
van, familienaam. De familienamen worden weinig gebruikt, veelal noemt men iemand òf met een bijnaam, òf men spreekt van *Albert's Jan, Klaos* (de zoon) *van Jan die Lijs hěf*, (getrouwd heeft) enz.

vang, ond. molen, 37.
vangĕrtien, krijgertje.
vaaltĕn, (mest) tot een vaalt zetten.
vaarĕn, rijden in een wagen.
vaarkĕn, varken.
vaarkĕnbrulftĕ, zie V, 80.
vaarkĕnhekkĕ, geraamte van latten om op een wagen te zetten, V, 51.
vaarvĕ, verf.
vaarvĕr, verver.
vaartĕ, vaart, (in 't bijzonder de Dedemsvaart).
vĕrbluft, overbluft.
vĕrdaanĕn, vergaan (vooral van hout gezegd).
vĕrduld; *wel vĕrduld*, wel verbaasd.
vĕrdweelĕn, verdwalen.
vĕreeringĕ, geschenk.
vĕrhebbĕn, (wederk.) zich vergissen.
vĕrhuuzĕlĕn, verhuizen.
vĕrliĕkĕdierĕn, 1⁰. (een terrein) vereffenen; 2⁰. (goederen) gelijkelijk verdeelen.
vĕrlössien, spel.
vĕrluun, verluiden, doodsklok luiden voor iemand.
vĕrnemstĕch, slim, vernuftig.
vĕrponding, grondbelasting.
vĕroppĕn, baldadig vernielen.
vĕrscheel, verschil, ruzie.
vĕrschillĕch, twistziek, oneinig met. *Zij bent altied verschillĕch.*
vĕrvangĕn wezen, kou gevat hebben, ledepijn hebben.
vĕrveerd, verschrikt. *Wat kiek ie vĕrveerd toe.*
vĕrwiggelĕn, heen en weer bewegen. *Ik kan die paol niet verwiggelĕn.*
vĕrzien. *Wat weej der op verzien, dan zal ik* wat heb je er voor over, dan zal ik.
vĕrzoorĕn, verdorren.
veegĕ, bang; *daar was hij veegĕ veur*, angstig voor.
veelĕwagĕn, vrachtwagen die in den ouden tijd over de Veluwe naar Amsterdam trok.
veerĕ, vier.
veerkantĕch, vierkant.
veertienĕ, veertien.
veertĕ, verte.
veersĕ, koe die twee jaar oud is.
veugĕl, vogel.
veulĕ, veel.
veur, voor; *veurnuus*, voor in huis.
veurbij, voorbij.
veurdeel, voordeel.
vĕúrdeurĕ, voordeur.
veurdĕúrĕ, voor 't huis.
vĕurliendĕ, touw, V, 50.
vĕurspooksĕl, voorteeiken.
vĕurzeumĕ, ond. molenwiek.
visweiĕr, vischvijver.
vielĕ, vijl.
viem, **vim**, 100 bos riet of 100 garven stroo.

viendĕn, vinden.
vienschaft, kleedingstof, V, 5.
vĭevĕ, vijf.
viezĕl, soort dommekracht.
vlasreepĕ, toestel bij vlasbewerking, V, 55.
vlaakĕn, vlechtwerk van twijg, ge-{p.93}bruikt als brug over een sloot. Tegenwoordig maakt men meest planken bruggen.
vleerbos, vlierstruik.
viel, vlies op gekookte melk.
vleis, vleesch.
vleiswiemĕ, plaats aan den zolder, waar het vleesch hangt, V, 41.
vleukĕn, vloeken.
vloersteen, vierkante platte steen.
vloerzand, wit zand, V, 36.
vlössien, spel, 6.
vlucht, ond. spinnewiel, V, 56.
vluiggĕ, gezond. *Bej noch goed vluiggĕ?*
voldĕ, 1°. plooi, vouw; 2°. scharnier.
volk, huisgenooten, V, 77.
voegspiekĕr, spijkervormig ijzer om de muren te voegen.
voel, nageboorte van een dier.
voerkistĕ, ond. wagen.
voerlakĕn, soort laken, V, 56.
voortdaalĕk, aanstonds.
völ, veulen.
vörrĕl, verrel, vierdepart.
vraogĕn, vragen.
vraogĕndreet, vraagal, *eenĕ die oe 't hemp van 't gat vrög.*
vreengĕ, planken hek.
vrommĕs, vrouw.
vroog, (vergr. trap, *vroogdĕr*), vroeg.
vrömt, vreemt.
vurtbrenĕn, zoek maken.
vuurplaatĕ, ijzeren plaat onder of achter den vuurpot.
wacht; *eene dĕ wacht anzeggen*, iemand eens flink de waarheid zeggen.
wallee, wat blief.
wannĕ, (*wannĕchien*), schelp.
wapsĕ, wesp.
want, 1°. handschoen met een duim, zonder vingers; 2°. maat voor bouwland (ruim 110 M.?)
waagĕnhaokĕ, ond. wagen.
waarĕn, (reflex); *waa(r)toe*, pas op, uit den weg.
waark, werk. *Bij dĕ waarkĕn*, bij of in huis.
waarkzuchtĕch, ijverig.
waor, waar.
waornaarĕns, waar ergens.
waorschouwĕn, waarschuwen.
weddĕ; *in dĕ weddĕ loopĕn*, om 't hardst lopen.
weg; *hij is al weg*, is al overleden.
wegbrenĕn, zoek maken.
wegkroepertien, verstoppertje.

weltĕrĕn, van paarden gezegd, zich op den rug wentelen.
weedĕman, weduwnaar.
weedĕvrouw, weduwe.
weegĕ, wieg.
weekĕ, mannetjes-eend.
weelĕ, 1⁰. eenige; *weelĕ appels*, 2⁰. wie, *weelĕ hef det ĕzegd?*
weemĕ, pastorieland (Rouveen).
weerdĕ, waarde.
weerrummĕtrouwĕn, echtscheiding aangaan.
weetĕrĕn, (vee) drinken geven.
weezĕboom, paal bij hooiopladen gebruikt, V, 50.
weit, *Turkse weit*, mais.
wikkĕn, voorspellen (wichelen).
willĕ, plezier.
willĕm, munt(zijde) van een cent.
wissĕ det!, uitroep ter bevestiging, zeker!
wiedweg, ver weg.
wielbaank, ond. spinnewiel, V, 56.
wielnaarmpies, ond. spinnewiel, V, 56.
wiendĕldaorĕ, **wiendheksĕ**, wervelwind.
wien, wijn.
wiendroevĕ, wijndruif.
wiepĕdoorn, bottelroos.
wierĕ, *in dĕ wierĕ*, in de war. {p.94}
wies, wijs. *Eenĕ wat wies maakĕn*, iem. wat aan 't verstand brengen, duidelijk maken.
wievenmaol, zie V, 82.
wonsĕdach, woensdag.
worf, ond. huis, V, 48.
worgholt, soort wilg, 27.
wortĕldach, werkdag.
woord; *hij hef 't woord det ...*, er wordt van hem gezegd dat.
wrangĕn, *de koe wrangt*, als de melk niet goed is, dik wordt.
wuunst, wensch. *En jonchien en ĕn maachien is riekĕmans wuunst*.
zaklappĕn, spel, 19.
zaod, rogge.
zaosĕm, voedsaam.
zaotĕrdach, zaterdag.
zeggĕpollĕ, soort zode (onbrandbaar).
zeliezĕr, ond. wagen, V, 50.
zeljammĕrĕch, verdrietig, niet goed alleen kunnende wezen. Als van twee paarden uit een stal een sterft, wordt 't andere wel *zeljammĕrĕch*.
zendĕ, zeis.
zessĕ, zes.
zettĕr, schatter.
zetting, (gemeente)belasting.
zeijĕr, zaaier.
zeejvat, zaaivat.
zeerĕch, pijnlik.
zeertĕ, pijn. *Zeerte in dĕ kop, in de kuuzĕn*, hoofdpijn, kiespijn.
zeulĕ melk, gekookte karnemelk.

zeundach, zondag.
zeuvĕn, zeven.
ziftĕ, zeef.
ziedĕpampier, vloei.
ziel, sloot.
zieldeurĕ, V, 46.
zoddĕ, brandbare heideplag.
zolt, zout.
zoegĕr, kamperfoelie.
zoegĕn of **zoevĕn**, zuigen.
zoor, verdord.
zuks, zulks, zoo iets.
zulvĕr, zilver.
zundĕ, zonde.
zunnĕ, zon.
zunnĕn, in de zon zetten.
zwaa, term bij 't hooien, V, 51.
zwaai, zie *zwee*.
zwad, term bij 't hooien, V, 51.
zwalvĕrsnĕst, zwaluwnest, V, 92.
zwaarm, zwerm.
zwaarvĕn, zwerven.
zwaogĕr, zwager.
zweevĕl, zwavel.
zwee, of **zwaai**, verstelbare winkelhaak.
zwil, term bij 't hooien, V, 51.
zwiemĕlĕn, zwaaien. *Kiek die drunkĕn kerel is zwiemĕlĕn.*
zwĕmmĕn, zwemmen.

C. H. Ebbinge Wubben.